

GEBE VE LOHUSAYA YÖNELİK KÜLTÜRE DAYALI UYGULAMALAR

Eda Cangöl¹, Sümeyye Rüzkar²

¹Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, Çanakkale, Türkiye

Amaç: Bu derlemede gebe ve lohusalara yönelik kültüre dayalı yapılan uygulamaları incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Ulusal ve uluslararası veri tabanları kullanılarak konu ile ilgili çalışmalara ulaşılmıştır.

Bulgular: Kültür, toplum tarafından öğrenilen, paylaşılan, nesilden nesile aktarılan değerler, inançlar, tutum ve davranışlar, örf ve adetler olarak tanımlanmaktadır. Toplumun kültürel özellikleri bireylerin sağlık ve hastalık durumlarını etkilemektedir. Ülkemizde yapılan çalışmalar incelendiğinde gebelik dönemine yönelik kültürel uygulamaların daha çok gebenin beslenme biçimine ve bebeğin cinsiyetini belirlemeye yönelik uygulamalar olduğu görülmektedir. Gebe aşerdiği gıdayı yiyemediğinde, doğacak bebeğin sakat olacağına, yediğinde ise çocuğun akıllı olacağına dair görüşler vurgulanmaktadır. Bu durumda gebe aşerdiği besinle beslenirken tek besini bol miktarda tüketecektir. Diğer besinleri yeterince alamayacaktır. Gebenin ve fetüsün besin ihtiyacı karşılanmayacaktır. Bu kültürel inanın gebenin ve bebeğin sağlığına yararı olmamakla birlikte, zararı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Ülkemizde bebeğin cinsiyetini tahmin etmeye yönelik kültürel inanışlar çerçevesinde birçok uygulama yapılmaktadır: Gebenin karnı büyürse erkek, kalçası büyürse kız olacağı, gebelikte tatlı yerse erkek, ekşi yerse kız olacağı şeklinde inanışlar vardır. Gebenin uyguladığı geleneksel uygulama sonucunda istediği cinsiyette bir çocuğa sahip olacağına kendini inandırması ve istediği sonuca ulaşamazsa eğer psikolojik açıdan sorun yaşayacağı göz önünde bulundurulmalıdır. Postpartum dönemde depresyon ortaya çıkabilir. Bu nedenle gebe izlemlerinde, bu konuda veri toplanarak, postpartum dönemde kadının takibinde gerekli değerlendirmelerin yapılması ve desteğin sağlanması ile sorun çözümlenebilir. Doğum sonu döneminde lohusaya yapılan uygulamalardan bazıları sağlık üzerinde herhangi olumsuz bir etki oluşturmazken, bazıları sağlığı olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Lohusa kadını yalnız bırakmama, dinlenmesini destekleme, gaz yapan gıdalardan kaçınma, kadını sıcak tutma, bebeği sık sık emzirme gibi uygulamalar kadının sağlığı üzerine olumlu etkiler oluşturabilmektedir. Ancak kanama anında ısıtılmış toprak ile karnı sarma, çatlak oluşumunu önlemek için meme başına soğan sürme gibi uygulamalar mevcuttur. Bu uygulamalar kadının sağlığı üzerinde olumsuz etkiye neden olmaktadır. Kültüre dayalı uygulamaların aksine kanıta dayalı uygulamalar ise postpartum kanamalar için uterotonik ajanların kullanılmasını ve uterus masajının yapılmasını, meme başı çatlakları için bölgeye anne sütü uygulanmasını önermektedir.

Sonuç: Gebelik ve doğum sonu dönemde ebeler ve hemşireler, ailelerin inanç ve kültürel uygulamalarının farkında olmalı, sağlık üzerinde olumsuz etkisi olmayan uygulamaları desteklemeli ve olumsuz etkisi olan uygulamaları bilgilendirme yoluyla en aza indirerek farkındalık yaratmalıdır.

Anahtar kelime: gebe, lohusa, ebelik, hemşirelik

CULTURAL-BASED PRACTICES FOR PREGNANCY AND PARTNERSHIP

Eda Cangöl¹, Sümeyye Rüzkar²

¹Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, Çanakkale, Türkiye

Purpose: In this review, it is aimed to examine the practices based on culture for pregnant and puerperal women.

Method: Studies on the subject were reached by using national and international databases.

Findings: Culture is defined as values, beliefs, attitudes and behaviors, customs and traditions that are learned, shared and passed on from generation to generation by the society. The cultural characteristics of the society affect the health and disease states of individuals. When the studies conducted in our country are examined, it is seen that the cultural practices related to the pregnancy period are mostly practices aimed at determining the pregnant woman's diet and the sex of the baby. It is emphasized that when a pregnant woman cannot eat the food she craves, the baby will be crippled, and when she eats it, the child will be smart. In this case, while the pregnant woman is fed with the food she craves, she will consume the only food in large quantities. He will not be able to get enough of other nutrients. The nutritional needs of the pregnant and fetus will not be met. Although this cultural belief does not benefit the health of the pregnant woman and the baby, it should be taken into account that it may be harmful. In our country, many practices are carried out within the framework of cultural beliefs to predict the baby's gender: There are beliefs that if the pregnant woman's belly grows, it will be a boy, if her hips get bigger, it will be a girl, if she eats sweet during pregnancy, it will be a boy, and if she eats sour, it will be a girl. It should be taken into account that if the pregnant woman convinces herself that she will have a child of the desired gender as a result of the traditional practice, and if she does not achieve the desired result, she will experience psychological problems. Depression may occur in the postpartum period. For this reason, the problem can be solved by collecting data on this subject in the follow-up of pregnant women, making the necessary evaluations and providing support in the postpartum period. While some of the applications made to the puerperant during the postpartum period do not have any negative effect on health, some of them may affect health negatively. Practices such as not leaving the postpartum woman alone, supporting her rest, avoiding gas-producing foods, keeping the woman warm, and breastfeeding the baby frequently can have positive effects on the health of the woman. However, there are applications such as wrapping the abdomen with heated soil at the time of bleeding and applying onions on the teat to prevent crack formation. These practices cause negative effects on women's health. Contrary to culture-based practices, evidence-based practices suggest the use of uterotonic agents for postpartum hemorrhages, uterine massage, and application of breast milk to the area for nipple cracks.

Conclusion: During pregnancy and postpartum period, midwives and nurses should be aware of the beliefs and cultural practices of families, support practices that do not have a negative impact on health, and create awareness by minimizing practices that have negative effects through information.

Keywords: pregnant, postpartum, midwifery, nursing